

Sygn. akt II Ca 577/13

POSTANOWIENIE

Dnia 10 października 2013 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Jarosław Gołębiowski
Sędziowie:	SSO Stanisław Łęgosz (spr.) SSR del. Magdalena Wojciechowska
Protokolant:	st. sekr. sąd. Beata Gosławska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 października 2013 roku

sprawy z wniosku R. M.

z udziałem (...) Spółki Akcyjnej z/s w L.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 27 maja 2013 roku, sygn. akt I Ns 1650/12

postanawia: uchylić zaskarżone postanowienie w części oddalającej wniosek w zakresie ustanowienia służebności przesyłu związanej z napowietrzną linią energetyczną (...) P.–G.i w tym zakresie sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Piotrkowie Trybunalskim, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego, a w pozostałym zakresie apelację oddalić.

Na oryginale właściwe podpisy

Sygn. akt II Ca 577/13

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 27 maja 2013 roku w sprawie I Ns 1650/12 Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. oddalił wniosek R. M. o ustanowienie służebności przesyłu na rzecz każdorazowego właściciela urządzenia przesyłowego - linii energetycznej, zlokalizowanej na nieruchomości wnioskodawcy, położonej w G. oznaczonej nr działki (...).

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowiły przedstawione poniżej ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego:

Wnioskodawca R. M. jest właścicielem nieruchomości składającej się z działki oznaczonej w ewidencji gruntów numerem (...), położonej w G. o łącznej powierzchni 0,3235 ha. Dla nieruchomości tej w VI Wydziale Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. założona jest księga wieczysta Kw nr (...). R. M. stał się właścicielem wyżej

opisanej nieruchomości na mocy umowy darowizny zawartej z rodzicami 2004 r. Z kolei jego rodzice byli właścicielami nieruchomości przez okres około 20 lat, gdy otrzymali ją od dziadków wnioskodawcy. Zarówno w momencie otrzymywania nieruchomości przez wnioskodawcę jak i w momencie otrzymywania działki przez jego rodziców przez działkę przebiegały już linie energetyczne. Ani wnioskodawca, ani jego poprzednicy prawni nigdy nie domagali się usunięcia istniejących linii.

Na nieruchomości stanowiącej własność wnioskodawcy znajduje się obecnie budynek mieszkalny i zabudowania gospodarcze tj. komórka, garaż i stodoła. Cała nieruchomość jest ogrodzona. Na nieruchomości wnioskodawcy posadowione są linie energetyczne - linia napowietrzna (...)P.-G., słup i przewody o długości około 42 metrów wraz z linią napowietrzną (...)P.-R., słupem i przewodami o długości około 30 metrów. Linia ta wybudowana została w 1957 r. Ponadto na nieruchomości R. M. posadowiona jest linia napowietrzna (...) - obwód zasilany ze stacji trafo G.wieś, dwa słupy eksploatacyjne pojedyncze oraz jeden słup z podporą a także przewody na długości około 112 metrów. Ta linia została wybudowana w 1974 r.

Dla linii o mocy (...) raz w roku przeprowadzane są oględziny przez upoważnionych pracowników uczestnika postępowania. W przypadku stwierdzenia jakichś usterek przeprowadzane są bardziej szczegółowe przeglądy i ewentualnie wykonywane są niezbędne remonty.

Linia o mocy (...) dostarcza prąd bezpośrednio do odbiorców. Oględziny tego rodzaju linii są przeprowadzane raz na 5 lat. Ostatni przegląd przedmiotowej linii miał miejsce w 2009 r. Dwa lata temu były natomiast malowane słupy linii (...) P.- G.. Również na tej linii w ubiegłym roku wymieniane były izolatory.

Od chwili wybudowania przedmiotowych linii ich przebieg nie ulegał jakimkolwiek zmianom, stoją one w tym samym miejscu od samego początku. Linie te pozostają w ciągłej eksploatacji. Nigdy pracownicy uczestnika postępowania nie mieli problemów z przeprowadzaniem oględzin linii przebiegających przez nieruchomość stanowiącą własność wnioskodawcy, czy też z jej bieżącym wykorzystywaniem i eksploataowaniem.

Uczestnik postępowania (...), Spółka Akcyjna z siedzibą w L. jest następcą prawnym przedsiębiorstwa Zakład (...), następnie zaś Zakładów (...), Zakładu (...), później zaś Zakładu (...). Z kolei Zakład (...) przekształcił się w Zakład (...), Spółka Akcyjna, zaś w 2010 r. przekształcił się dalej w (...), Spółkę Akcyjną z siedzibą w L..

W ocenie sądu wniosek R. M. nie jest uzasadniony z uwagi na skutecznie podniesiony przez uczestnika postępowania zarzut zasiedzenia służebności przesyłu.

Stan faktyczny w sprawie jest bezsporny i niekwestionowany przez wnioskodawcę (co do faktu wybudowania linii energetycznych jaki czasu w jakim to miało miejsce - w tym zakresie wnioskodawca nie złożył jakichkolwiek wniosków dowodowych, kwestionujących twierdzenia uczestnika postępowania).

Nie budzi wątpliwości, iż przez nieruchomość stanowiącą własność wnioskodawcy przebiegają dwie linie energetyczne o mocy (...) oraz (...). Bezsporny jest również przebieg obu linii oraz brak zmian w ich usytuowaniu a także okoliczność, iż właściciele gruntów przez który one przebiegają, wiedząc o ich istnieniu nie zgłaszali jakichkolwiek roszczeń z nimi związanych, nie kwestionowali prawa do korzystania z urządzeń przesyłowych przez każdego z nich posiadacza. Niewątpliwym jest również, iż przebieg linii energetycznych był uwidoczniiony na powszechnie dostępnych mapach. Również ich przebieg w terenie jak już wyżej wskazano jest bezsporny i widoczny dla wszystkich osób trzecich.

Stosownie do treści art. 292 k.c. służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia. Za takie urządzenia uważa się tylko i wyłącznie urządzenia będące efektem świadomego, aktywnego działania ludzkiego. Niewątpliwie linie energetyczne, których dotyczy przedmiotowe postępowanie kryterium to spełnia, a ich wybudowanie przez poprzednika prawnego uczestnika postępowania niewątpliwie stanowi zewnętrzną oznakę korzystania. Posiadanie służebności nie miało również cech przypadkowości, było posiadaniem stałym, ciągłym i widocznym dla otoczenia, nigdy nie kwestionowanym przez wnioskodawcę czy też jego poprzedników prawnych.

Stosownie do treści art. 305⁴ k.c. do służebności przesyłu stosuje się odpowiednio przepisy o służebnościach gruntowych, co oznacza, iż art. 292 k.c. ma w tej sprawie pełne zastosowanie. Wybudowanie przedmiotowych linii przez poprzednika prawnego uczestnika postępowania z własnych środków pieniężnych w latach pięćdziesiątych i siedemdziesiątych, następnie ich eksploatacja a potem użytkowanie przez uczestnika postępowania w sposób oczywisty obrazują, iż zachodzi w sprawie przypadek władania rzeczą w ramach służebności.

W tej sytuacji mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd oddalił złożony wniosek o ustanowienie służebności przesyłu z uwagi na skutecznie podniesiony w odpowiedzi na wniosek przez pełnomocnika uczestnika postępowania zarzut zasiedzenia służebności przesyłu, na podstawie art. 292 k.c. w zw. z art. 305⁴ k.c. w zw. z art. 172 k.c.

Zgodnie z aktualnie obowiązującą treścią art. 172 k.c. posiadacz nieruchomości nie będący jej właścicielem nabywa własność, jeżeli posiada nieruchomość nieprzerwanie od lat dwudziestu jako posiadacz samoistny, chyba że uzyskał posiadanie w złej wierze (zasiedzenie). Natomiast po upływie lat trzydziestu posiadacz nieruchomości nabywa jej własność, choćby uzyskał posiadanie w złej wierze. Przedmiotowy przepis w powyższym brzmieniu obowiązuje od dnia 1 października 1990 r. W okresie od dnia 1 stycznia 1965 r. (chwila wejścia w życie kodeksu cywilnego) do dnia 1 października 1990 r. terminy zasiedzenia przewidziane przez ustawodawcę były krótsze i wynosiły odpowiednio 10 lat (posiadanie w dobrej wierze) i 20 lat (posiadania w złej wierze). Z kolei stosownie do treści art. XLI ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. przepisy wprowadzające Kodeks cywilny do zasiedzenia, którego bieg rozpoczął się przed wejściem w życie kodeksu cywilnego, stosuje się od tej przepisy tego kodeksu; dotyczy to w szczególności możliwości nabycia prawa przez zasiedzenie. Jeżeli jednak termin zasiedzenia według kodeksu cywilnego jest krótszy niż według przepisów dotychczasowych, bieg zasiedzenia rozpoczyna się z dniem wejścia kodeksu w życie; jeżeli jednak zasiedzenie rozpoczęte przed dniem wejścia w życie kodeksu cywilnego nastąpiłoby przy uwzględnieniu terminu określonego w przepisach dotychczasowych wcześniej, zasiedzenie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu.

W świetle powyższych ustaleń termin zasiedzenia służebności przesyłu w zakresie linii 0,4 kV upłynął z dniem 1 stycznia 2005 r., zaś w zakresie linii 110 kV z dniem 1 stycznia 1978 r.

Od powyższego postanowienia apelację wniósł wnioskodawca. Zaskarżył je w całości zarzucając:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego - art. 305² § 2 kodeksu cywilnego w zw. art. 305⁴ i 292 kodeksu cywilnego w zw. z art. 6 kodeksu cywilnego poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że uczestnik postępowania udowodnił zasiedzenie służebności przesyłu na nieruchomości położonej w obrębie G., gmina G., dla której Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim prowadzi księgę wieczystą pod nr (...) przez poprzedników prawnych uczestnika postępowania (...) Spółka Akcyjna w L. oraz że uczestnik może doliczyć do czasu posiadania przez jego poprzednika prawnego okres posiadania służebności podczas, gdy w świetle obowiązujących przepisów taka możliwość nie istnieje.

2. naruszenie przepisów prawa procesowego w postaci art. 233 kodeksu postępowania cywilnego mającą wpływ na rozstrzygnięcie polegającą na nieprawidłowej i dowolnej ocenie zabranego w sprawie materiału dowodowego przez ustalenie, że w niniejszej sprawie doszło do zasiedzenia służebności przesyłu, w sytuacji gdy prawidłowa ocena zgromadzonych w sprawie dowodów prowadzi do wniosków przeciwnych.

Występując z tymi zarzutami apelujący wnosił o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym koszty zastępstwa procesowego za obie instancje.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy kwestionująca przyjęte przez Sąd Rejonowy zasiedzenie przez Skarb Państwa służebności przesyłu w zakresie linii energetycznej(...)P.- R. oraz zasiedzenie przez uczestnika służebności przesyłu w zakresie linii energetycznej(...)nie jest uzasadniona.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko sądu pierwszej instancji, że w stanie faktycznym przedmiotowej sprawy doszło do zasiedzenia przesyłu służebności, z tym, że w przypadku linii(...)P.- R.zasądzenie to nastąpiło nie z dniem 1 stycznia 1978 roku, jak błędnie przyjął za uczestnikiem sąd pierwszej instancji, lecz z dniem 1 stycznia 1985 roku. W myśl przepisów prawa rzeczowego z 1946 roku w przypadku złej wiary okres zasiedzenia wynosił 30 lat, nie zaś 20. Zatem zasiedzenie, które rozpoczęło bieg od 1958 roku w myśl przepisów prawa rzeczowego mogło nastąpić dopiero w 1988 roku. Mając jednak na uwadze treść, przytoczonych przez sąd I instancji, przepisów wprowadzających kodeks cywilny zasiedzenie w tym konkretnym przypadku nastąpiło z dniem 1 stycznia 1985 roku, tj. po 20 latach od wejścia w życie kc.

Powołane w uzasadnieniu apelacji dla wskazania, że zasiedzenie w przedmiotowej sprawie nie mogło nastąpić, stanowisko Sądu Najwyższego, według którego zakwalifikowanie korzystania z nieruchomości w zakresie odpowiadającym służebności przez przedsiębiorstwo państwowe - jako posiadacza samoistnego jest możliwe dopiero od 2 lutego 1989 roku, w związku z czym uczestnik nie może zaliczyć na swoją rzecz do biegu zasiedzenia posiadania sprzed tej daty, w przedmiotowej sprawie nie ma zastosowania. Zostało ono wypowiedziane przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 10 lipca 2008 roku w sprawie III CSK 73/08 w całkiem innym stanie faktycznym, który nie występuje w przedmiotowej sprawie.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się, że osoba prawna, która przed dniem 01 lutego 1989 roku, mając status państwowej osoby prawnej, nie mogła nabyć (także w drodze zasiedzenia) własności nieruchomości ani ograniczonych praw rzeczowych, może do okresu samoistnego posiadania wykonywanego po dniu 01 lutego 1989 roku doliczyć okres posiadania Skarbu Państwa sprzed tej daty. Stanowisko to wyrażone zostało w szczególności właśnie w odniesieniu do przedsiębiorstw energetycznych i innych przedsiębiorstw przesyłowych, które do dnia 1 lutego 1989 roku korzystały ze służebności przesyłu w ramach zarządu mieniem państwowym w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa, a więc w istocie były dzierżycielami w rozumieniu art. 338 k.c., co uniemożliwiało im, podobnie jak art. 128 k.c., nabycie na swoją rzecz własności ani innych praw rzeczowych (porównaj między innymi postanowienia Sądu Najwyższego z 25 stycznia 2006 roku, I CSK 11/05, z dnia 10 kwietnia 2008 roku, IV CSK 21/08, z dnia 17 grudnia 2008 roku I CSK 171/08, OSNC 2010/1/15 i z dnia 10 grudnia 2010 roku III CZP 108/10, oraz wyroki z dnia 08 czerwca 2005 roku, V CSK 680/04 i z 31 maja 2006 roku, IV CSK 149/05, postanowienie z dnia 13 października 2011 roku, V CSK 502/10).

Przyjęcie zasiedzenia przez Skarb Państwa służebności w zakresie linii energetycznej(...)P.- R.oraz przez uczestnika w zakresie linii energetycznej (...)nie uprawniało jednak do oddalenia wniosku w całości. Uwadze sądu pierwszej instancji uszedł fakt, że przez nieruchomość wnioskodawcy przebiegają trzy linie energetyczne. Oprócz dwóch wyżej wymienionych przebiega również linia (...)P.- G.i na nieruchomości wnioskodawcy znajduje się słup energetyczny i przewody o długości około 42 m. W stosunku do tej linii energetycznej uczestnik postępowania nie zgłaszał zarzutu zasiedzenia, a linii tą jak wynika z twierdzeń uczestnika (k. 26) oraz zeznań świadka K.(k. 91), wybudowana została dopiero w 1991 r.

Przyjęcie zasiedzenia linii energetycznej (...)i (...)P.- R.nie zwalniało sądu pierwszej instancji od rozpoznania żądania wniosku o ustalenie służebności w części odnoszącej się do linii energetycznej (...)P.- G..

Ponieważ w tym zakresie sprawa nie została w ogóle wyjaśniona, zatem Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 4 kpc uchylił w tej części zaskarżone postanowienie i w tym zakresie sprawę przekazał sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Na oryginale właściwe podpisy